D'r opa vertèlde wiejer (sjlot)

D'r opa waor nog aan 't naogenete van dat ritje op d'r baj en de ouge vele hääöm effe toe. Hae sjrók wakker en zag, woa waor ich gebleve en vertèlde doe wiejer.

Ich leet ze op d'r pleij nog aan de drink sjtil houte en ónger d'r tied dat de dere drónke, doog ich get haver, kaaf en heksel oet de haverkis in de krub.
Houwe de paerd genóg gedrónke, dan doog ich ze d'r haam mèt d'r sjtartteugel oet en da gónge die vanzelf nao d'r sjtal in en hoofde ich ze allein nog vas te make.

Nao mich de heng gewèsje te höbbe in de paersdrink, góng ouch ich nao de keuke woa de angere al aan 't wachte waore, want ich es äövesjte paersknech baejde veur en moch 't ièrsjte opsjöppe en dat góng zoa de riej aaf, terwiel d'r vèrkesjóng en de maad mèt groate hóngerige ouge keke of d'r ouch nog waal get veur hun euver bleef.
D'r boer en de madam mèt de kinger zote aan 'n anger taofel en houwe vanzelfsjpraekend get baetersj te aete, zoawie kortelètte of e haussjtökske.

D'r fök (hond) sjpróng gereigeld bie d'r baas taege de kneje op, óm zoa e lekker sjtökske vleisj te baedele en de roa kater, dae sjtreek mèt 'ne gepoekkelde rögk langs de bein van de medam of de maad óm zoa ouch zien dagelijkse paorsje te kriege.
De knechs, die meisjtal ein of twiè reme gebraoje sjpek van 't vièdel aan d'r zölder krege, zagte waal ins sjtiekem taege ein: "Doe kèns hie nog baeter kat zeen es knech".
D'r sjweitzer wól nog get zegke, mèh d'r baas, dae natigheid veulde, begós gouw mèt 't Oze vader te baeje óm zoa op 'ne angere teks te kómme.
Hae deilde daonao 't werk in en jederein góng weer van de taofel.

In d'r zomer waor dan ungere (rustperiode) tot twiè oere en ich es paersjknech wórp nog gouw get klièj in de räöp van de paerd en lag mich dan in de klièkar, die opgekiept waor, get te sjlaope.

Óm zaoget twiè oer reep d'r baas: " Mansluj, d'r ungere is veurbie " en da begós jederenne weer te wèrke.

Ich góng mèt de roskamp nog effe euver de rögk en 't achterwerk van de paerd, doog ze d'r haam weer aan en d'r sjtartteugel ónger d'r sjtart, zoadat ze d'r haam neet euver d'r kop aafveel es ze zich veur get greuns zouwe bukke.

Ich doog ze ein anger kopsjtèl mèt e bit óm en leet de dere weer effe aan de drink d'r doorsj lèsje, sjtopde mich 't piepke en zat mich via mien vas opsjtepke gemütlig mèt de bein nao eine kant op miene levelings baj
Weer waor 't effe sjtil,want d'r opa houw vergaete aan de piep te trèkke en noe mós hae die weer aanmake.

Houw ich i ge veld de paerd weer aangesjpanne, doog ich nog effe alle drièjende deile van 't gereidsjap mèt d'r sjmièrpot get äölige, vreef ins mit 'n hand uèver 't sjaar, óm 't ein of anger aaf te vaege .
want jóng zag hae, zoa waor ich 'ne preciese man en da góng ich al zjwamentaere achter de votsende maere en d'r roen aan.
Zoog ich dat e paerd aprensje makde óm te gaon zeike, dan reep ich ;" Juj" en begós te fluite. Da kós dat deer baeter zien water kwiet.

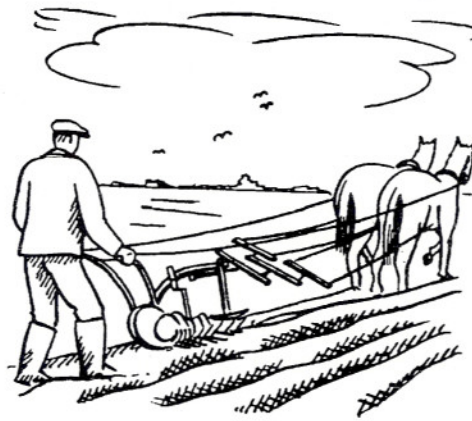

Aan 't ing van de vaor reep ich: " Juj" en dan " Hot" of "Haar" es ze links of rechs óm móste. De lien hoofde ich bienao neet mièt te broeke en drièjde dan bie d'r melotteploog gauw mèt de rechse hand de sjaren óm, zaodat ich noe nao de anger ziej ploogde en zag dan: " Allè jónge, gaot mer weer" en direk dao op reep ich: " Jeh"

Ich waor 'ne vakman, al zègk ich 't zelf, ich ploogde de vaor zoa sjoan, das te e sjnoor d'r langs kós houte, zoa rech waor die.
Sómmige luj keke neet zoa nauw en dao waor die vaor zoa krómp wie 'n zeisel, die d'r daverwats (bij het haren teveel uitgeklopt zodat de snede krom was) in houw. En da zag me: " Dao löp zich nog 'ne knien langs kepot".

Rónd veer oer kaom de maad mèt d'r koffie en e paar bótteramme.
Es gowe paersknech houw ich sjmiddes d'r móndbuul van de paerd gevöld mèt get haver, kaaf en heksel en hóng dèm de paerd óm d'r kop, zaodat ze ouch get vraete kóste.
Ich zelf oot mich op mien gemaak, zittend op 't ploogsjaar of op g'n aerd de bótterramme mèt 'ne reem sjpek. Óngertösje vertèlde ich mich get mèt 't deensmaedje, dat toch mós wachte tot ich klaor waor en dat dan d'r körf en d'r koffiepot mèt nao heim nóm.

Aan 't zakke van de zón zoog ich dat 't daagleech minder woort, en wis dat 't tied waor óm oet te sjeije en nao heim te gaon.
Houw ich de kèrkklok neet de oere huère sjlaon en waor ich zoa drök gewaes mèt mie werk dat ich dat allemaol neet in de gate houw, da waor nog altied " 't Aovesklökske", dat óm zès oere aangoof dat d'r daag ten einde leep.

D'r sjweitzer en angersj de vrouwluj verzörgde de kuj en dege de flatte sjpreije mèt 'n platte of roeffel sjöp en op väöl plaatsje broekde me 'n gaffel daoveur. Dat waor allein in d'r zomer es ze in de wei lepe, in d'r winter mós d'r sjtal twièmaol per daag gemès waere en drie maol krege ze voor, wie huij, kroate gesjneje en sóms gaersjte sjtruè. 'T huij en 't gaersjte sjtruè doog me in de ruip en de gehakte of gesjneje kroate in de krub. In de dartiger jaore krege ze ouch bokeskook, (boekweit koekjes) es krachmiddel.
Aan 't naojaor voorde me ouch kroateblaar, ein greuntegewas dat in de sjtóppele gezièjd woort.
In november en december es die plant groat waor en dèk gans bevraore, woorte die mèt de hand oetgetrokke en op höpkes gewórpe.
Da vele dich van de kou de heng aaf.
Dao zote van die klein reube aan en es die te diek waore, móste veer die ouch doorsjnieje.
Die kuj krege twiè kièr per daag e paar tobbe water, want ze kaome d'r ganse winter neet oet d'r sjtal en waterleiding is pas rónd 1912 aangelag, dus automatische drinkbèk waore nog neet oetgevónge.

Es 'n koow mós kouve, da waor altied eine in de buurt óm te helpe en sóms móste drie of veer sjterke naoberluj trèkke es dat e zjwoar kouf waor. Dat deerke kreeg e zeil óm de veursjte puètjes, want die kaome t' ièrsjte nao boete en dao woort dan aan getrokke.
Es alles good verloupe waor, drónke ze meistal e dröpke, es dank, want betaald woort dat neet, dat waor burehölp.

Zoan keifke heels te e paar vingere in de moel en dujde 'm dan daomèt in e bitteke mèlk in 'ne tob, en zoa lièrde dat deerke drinke oet 'ne tob.

Es 'n kreem werpe of bagke mòs, dan waor altied eine d'rbie, want dat deer hou dao dèk hièl vääl pien va en sjnapde dan nao die klein deerkes, es die pas gebaore waore.
Jao zag d'r opa, veer zatte die dan in e körfke mit get loemmele in 't äöveke van de fornuis, woa 't lekker werm waor en es da alle begkskes gebaore waore, woorte ze weer bie de kreem gezat en dat waor dan de vraog of die ze kós verdrage. Meisjtal ging dat good, mèh veer höbbe ze ouch dèkker mit de flesj groatgebrach. Dat vònge de kinger leuk werk.

Es die begkskes dan 'n waek of veer waore, kaom ein of angere naober òm de de bagke te sjnieje. Allein bie de mennekesbagke waort dat gedaon.
Eine heel ze vas op d'r sjaot mit de puèt; op de rõgk ligkend sjneje ze 't balzekske aope en haolde de teeltballe droet mit 'ne sjaars, sjotte dao get sjla-aolie in en dan mós dat vanzelf heile. Zoan begkske heesj me 'ne berg. Houw zoan begkske de teeltballe nog inwendig,da kós me die neet sjnieje en woorte die nao 'ne maond of get later gesjlach, want doorhoute kós me zoan deer neet.

Aan 't veurjaor begóste de hinne te kloekke, 'n teike dat ze wólle gaon breuje. Ze magkde zich e nèske, örges in 't huij of sjtruè en begóste eier te lègke. Es ze dan e sjtök of twelf tot vieftièn eier gelag houwe ,gónge ze zitte breuje en kaome allein van 't nès aaf óm get te vraete. Nao drie waeke kaome de kuukskes oet de eier.
Da kaom ze parmantig nao d'r pleij op mèt de ganse firma achter zich en zeukde dan dao nao get voor en water.
De kinger greumelde broad en wèk gans klein en dat houwe die klein dinger hièl gaer.
Góng zoan kloek óm de ein of anger maneer kepot, dan zatte veer die kuukskes in e mengelke in 't äöveke van 't fornuis, woa 't lekker werm waor en da woorte ze op gen aerd gezat, woa de kinger ze voorde.
Mörge zal ich nog miè vertèlle zag d'r opa, noe bin ich te muj.

Dré Kickken.